

SÜNDIMUS JA OOTUSED RIIGILE

Rahvastikubaromeeter I

Pere Sihtkapital SA
aprill 2021

Mis on Rahvastikubaromeeter?

- Rahvastikubaromeeter on läbi aasta vältav lühiküsitluse sari.
- Küsitluste eesmärgiks on uurida Eesti elanike arvamusi ja hoiakuid rahvastikupoliitikaga seotud küsimustes ning vahendada tulemusi avalikkusele ja riigiasutustele.
- Küsitluste tellijaks on rahvastikupoliitika mõttekoda Pere Sihtkapital ja läbiviijaks uuringufirma Norstat.
- Pere Sihtkapital kasutab küsitluste tulemusi taastetaseme sündimuse saavutamiseks ning muude rahvastikuprobleemide lahendamiseks vajalike poliitikasoovituste väljatöötamisel Vabariigi Valitsusele.

Rahvastikubaromeeter I

EESMÄRGID

Esimese küsitlusvooru „Sündimus ja ootused riigile“ eesmärgiks oli välja selgitada:

- kui suur osa rahvastikust leiab, et Eestis ei ole sündimus piisav rahva järelkasvu tagamiseks ning kas on erinevusi rahvastikurühmade vahel;
- kui suur osa inimestest peab vajalikuks, et riik toetaks senisest enam laste sündi ja kasvatamist;
- kui suur osa inimestest peab vajalikuks, et riik julgustaks laste saamist läbi hoiakute kujundamise;
- kumb leiab enam toetust, kas suurem tugi laste saamisel ja kasvatamisel või laste saamist julgustavate hoiakute kujundamine;
- kas ootused riigile on seotud sündimusele antava hinnanguga.

Rahvastikubaromeeter I

KÜSIMUSED

Esimeses küsitlusvoorus „Sündimus ja ootused riigile“ esitati vastajatele kolm küsimust:

1. Kas teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv?
2. Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sündi ja kasvatamist?
3. Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist?

Rahvastikubaromeeter I

METOODIKA

- Telefoniküsitlus viidi läbi Norstat Eesti AS poolt perioodil 22-28.03.2021.
- Valimisse kuulusid 18-aastased ja vanemad Eesti kodanikud, vastanute koguarv n=1000.
- Küsitud taustatunnused:
  - Vanus
  - Sugu
  - Rahvus
  - Piirkond 1 (geograafiline)
  - Piirkond 2 (asukoha tüüp)
  - Haridustase
  - Laste arv
  - Hõivestaatus
  - Sissetulek kuus
  - Toetatav erakond

Rahvastikubaromeeter I

PEAMISED TULEMUSED (1/2)

- Üle poole rahvastikust (58%) on arvamusel, et Eestis sünnib rahva kestmiseks liiga vähe lapsi, kuid vanuserühmade vahel on suured erinevused. 18–24-aastastest hindas laste arvu järelkasvu tagamiseks ebapiisavaks vaid 37%, 65–74-aastastest oli sellel seisukohal 77%. Selgitamaks välja, kas erinevus tuleneb informeeritusest või on peale kasvaval põlvkonnal teistsugused hoiakud ühiskonna kestlikkuseks piisava laste arvu suhtes, läheb vaja tänaste noorte kordusküsitlemist tulevikus.
- Valdav enamus (83%) Eesti kodanikest on seisukohal, et riik peaks toetama laste sündi ja kasvatamist senisest enam. Tulemus on suhteliselt sarnane enamiku ühiskonnarühmade lõikes ega sõltu oluliselt haridusest, vanusest, laste arvust ega sissetulekust. Keskmisest mõnevõrra enam pooldasid senisest suuremat riigipoolset tuge mehed, maaelanikud ja mitte-eestlased.
- Valdav enamus (78%) Eesti kodanikest peab vajalikuks, et riik läbi hoiakute kujundamise julgustaks peresid lapsi saama. Keskmisest enam pidasid seda vajalikuks ettevõtjad, spetsialistid ja kõrge sissetulekuga eestimaalased, samuti kolme või enama lapsega vastajad, mehed, maaelanikud ja mitte-eestlased. Mõnevõrra vähem toetust leidis see naiste, noorte ja lastetute vastajate hulgas.

Rahvastikubaromeeter I

PEAMISED TULEMUSED (2/2)

- Poolehoid laste saamise julgustamisele läbi hoiakute kujundamise on pea sama suur kui toetus seisukohale, et riik laste saamist ja kasvatamist senisest enam toetataks.

Nendest, kes ei pea vajalikuks riigipoolse toe suurendamist, peab üle poole siiski vajalikuks laste saamist julgustavate hoiakute kujundamist. Vastajaid, kes ei toetanud kumbagi, oli 4%.

- Ootused riigile on tugevalt seotud sündimusele antava hinnanguga. Vastajad, kes leiavad, et lapsi ei sünni piisavalt, on teistest oluliselt kindlamalt seisukohal, et riik peaks laste sünni ja kasvatamist senisest enam toetama. Samuti, mida ebapiisavamaks peetakse sündimust, seda soosivamad ollakse hoiakute kujundamise osas.

Nendest, kes leiavad, et lapsi sünnib piisavalt, arvab ligi viiendik, et riik ei peaks laste sünni ja kasvatamist senisest enam toetama. Vastajad, kes ei oma seisukohta sündimuse piisavuse kohta, ei oma keskmisest sagedamini seisukohta ka riigipoolse toe suurendamise osas.

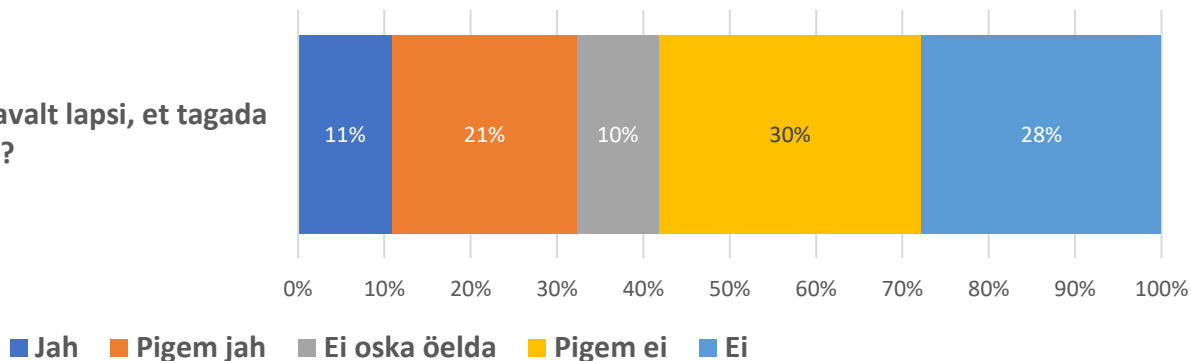
ARVANDMED JA JOONISED

Tulemuste kokkuvõte (1/2)

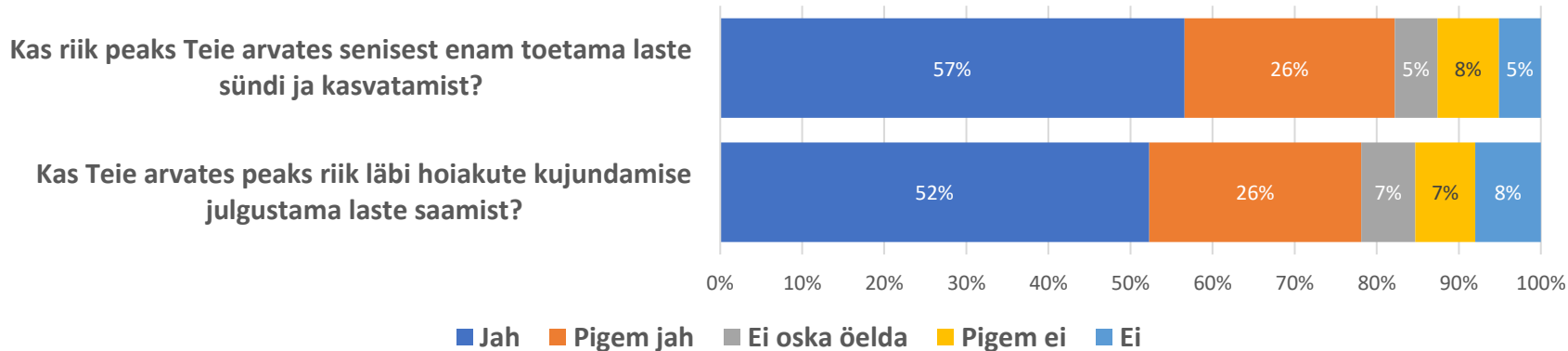
- Ligi kolm viiendikku (58%) Eesti kodanikest leiab, et Eestis ei sünni rahva järelkasvu tagamiseks piisavalt lapsi.
- Alla kolmandiku (32%) leiab, et lapsi sünnib järelkasvu tagamiseks piisavalt.

Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv?

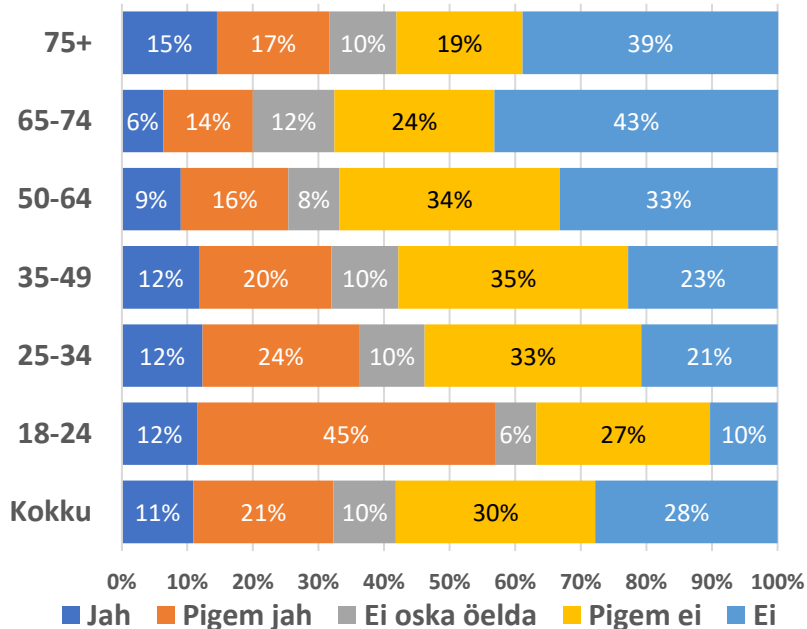
Tulemuste kokkuvõte (2/2)

- Üle nelja viiendiku (83%) arvab, et riik peab enam toetama laste sünni ja kasvatamist.
- Ligi neli viiendikku (78%) arvab, et riik peaks läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist.

Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (1/8)

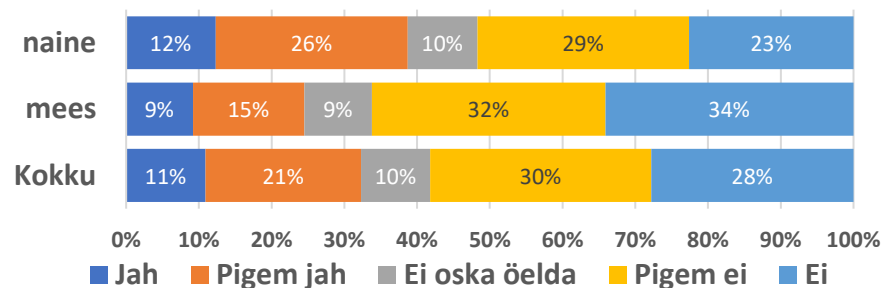
vanusrühm

- Vanuserühmade lõikes on hinnangutes märkimisväärsed erinevused. Nooremad vanusrühmad hindavad sündide arvu piisavamaks, eriti 18-24-aastased.
- Kõige ebapiisavamaks hindavad järelkasvu 50-74-aastased ehk aastatel 1946/47 kuni 1960/61 sündinud.

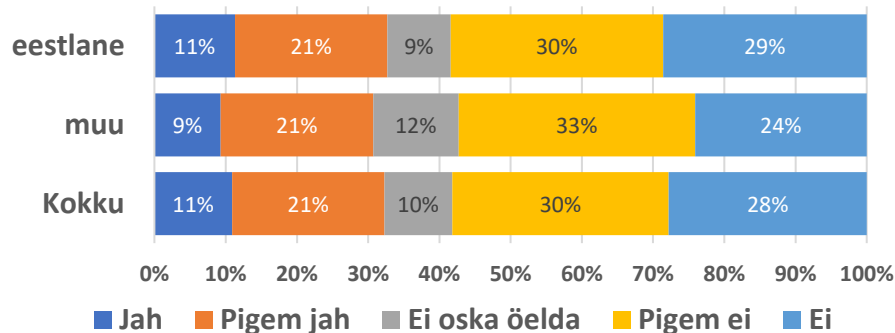
Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (2/8)

mehed, naised

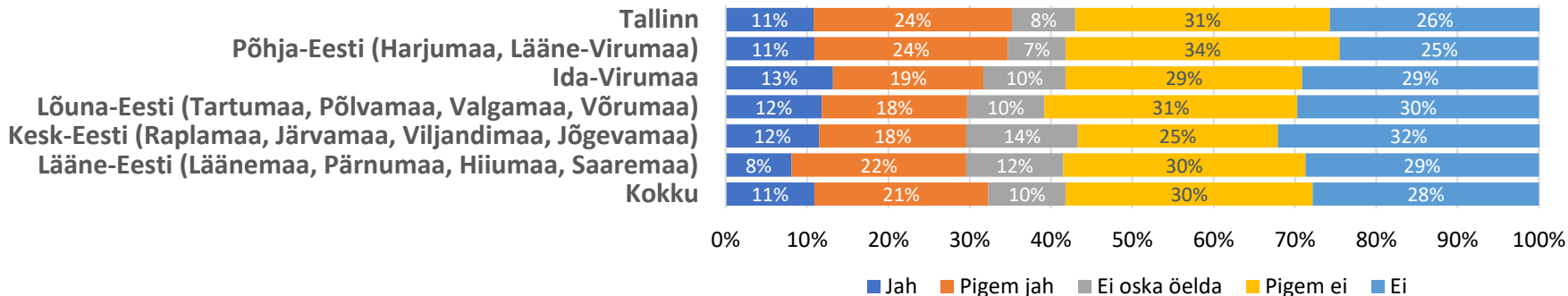
- Mehed peavad sündide arvu veidi ebapiisavamaks kui naised.
- Rahvuste lõikes hinnangus olulisi erinevusi pole.

rahvus

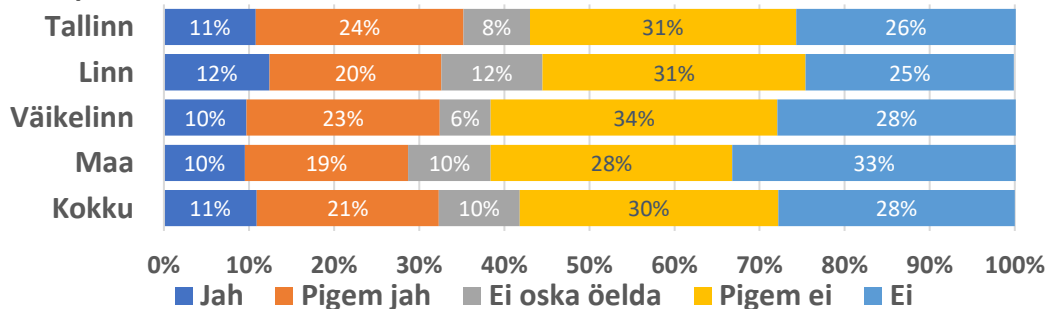

Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (3/8)

Eesti piirkonniti 1

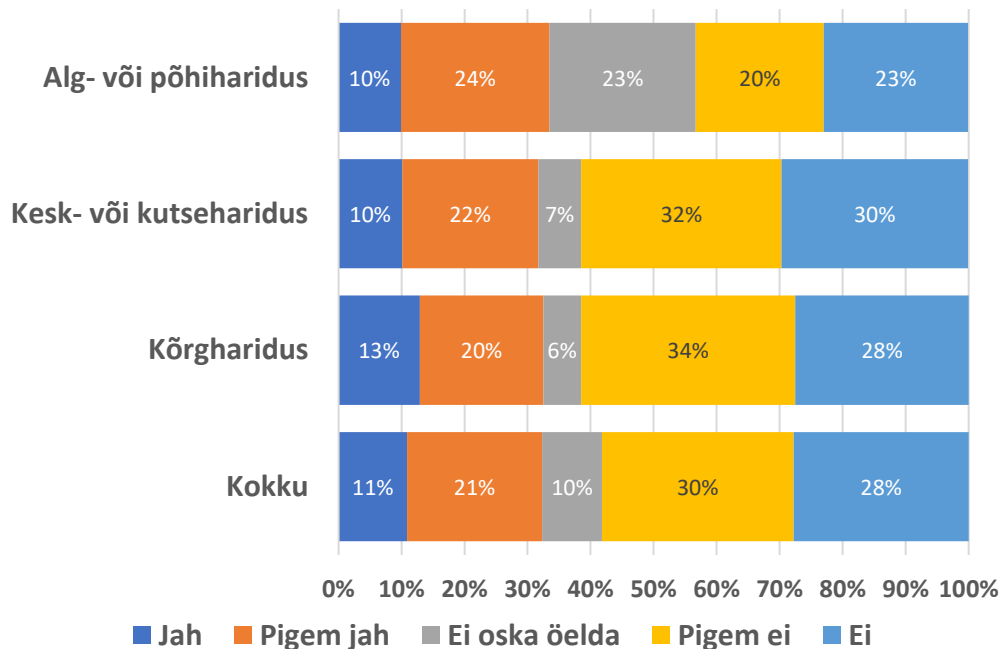
Eesti piirkonniti 2

- Piirkonniti märkimisväärsed erinevused puuduvad.

Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (4/8)

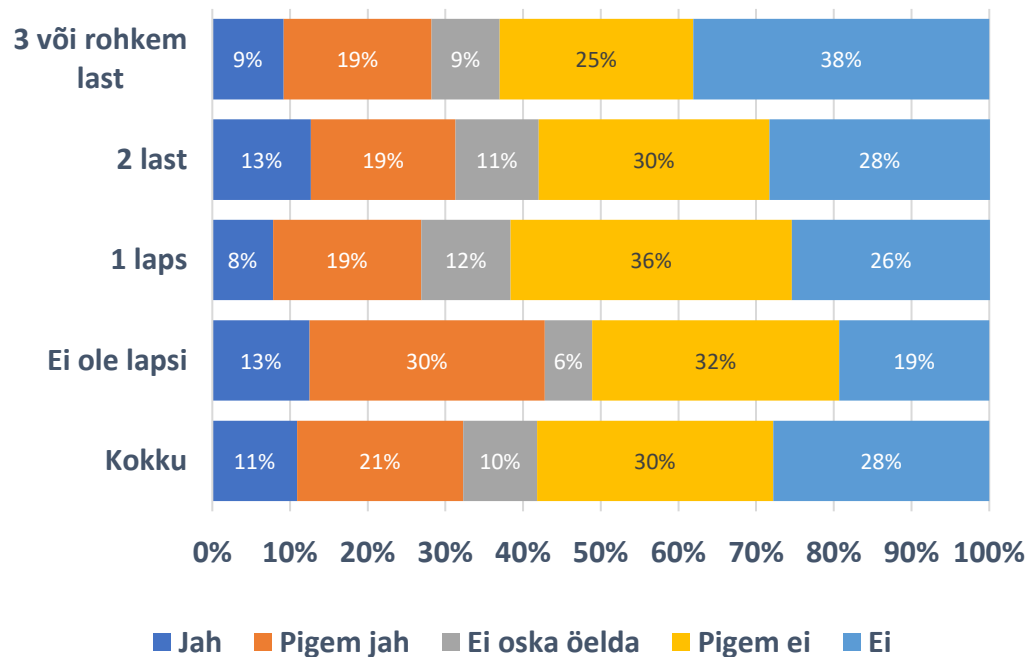
haridustase

- Haridustasemete järgi sündide arvu piisavaks hindajate osatähtsuses olulist erinevust pole. Küll on alg- ja põhiharidusega inimeste seas suhteliselt rohkem neid, kes ei oska olukorrale hinnangut anda.

Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (5/8)

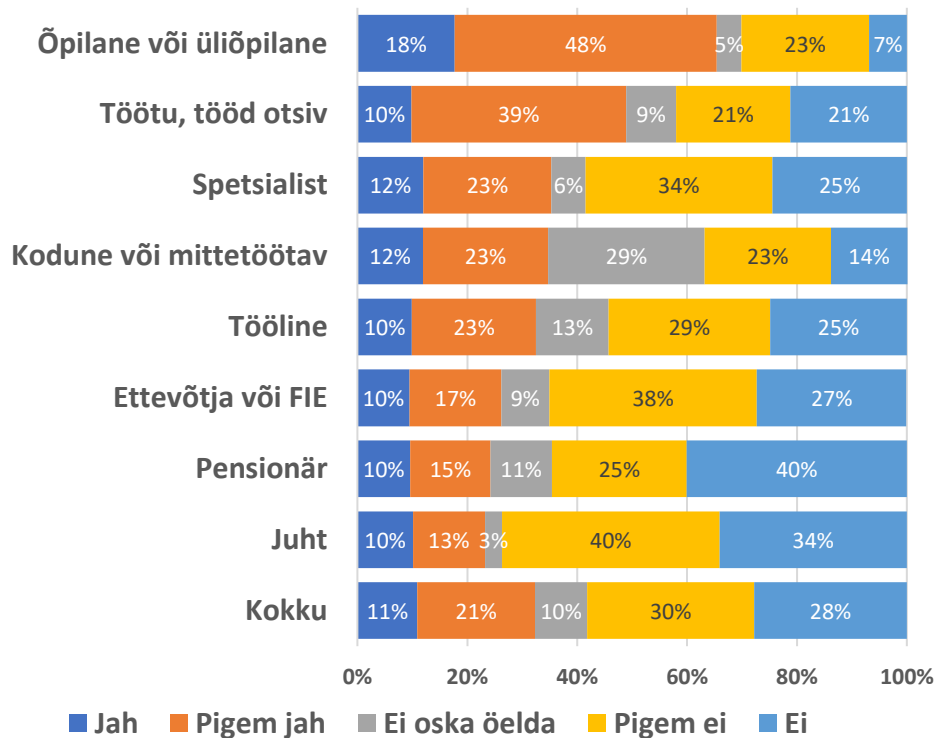
laste (sh täiskasvanud laste) arv

- Selgelt kõige piisavamaks (43%) hindavad sündivate laste arvu need, kellel lapsi ei ole.
- Kõige ebapiisavamaks hindavad laste arvu kolme või enama lapse vanemad.

Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (6/8)

hõivestaatus

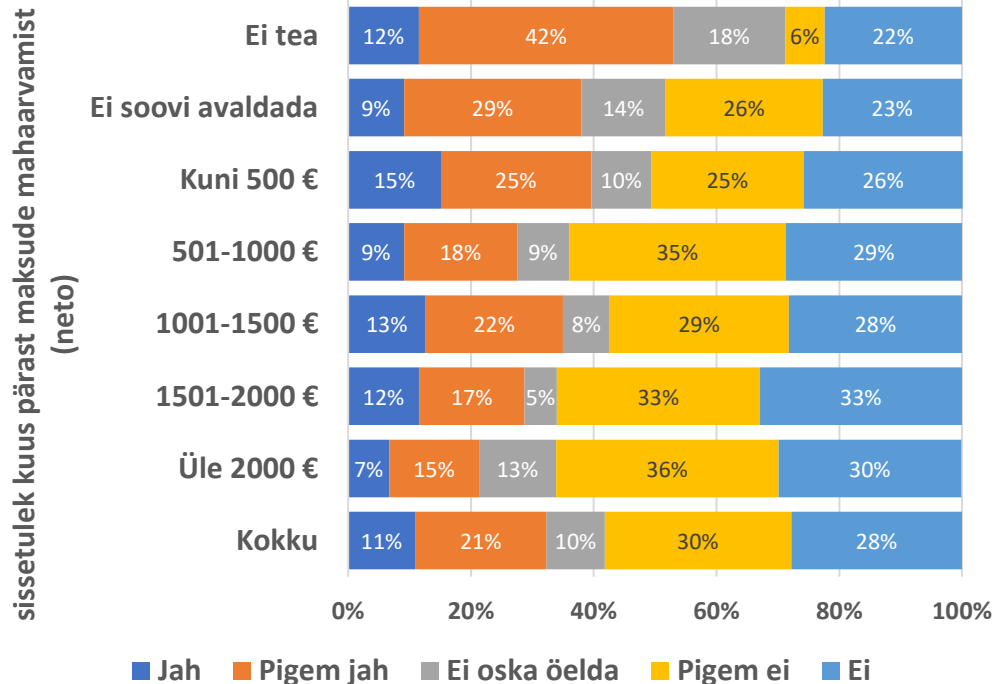

- Hõivestaatuse järgi on inimeste hinnang sündimusele oluliselt erinev. Juhtide hinnang on kõige kriitilisem (piisav 23%, ebapiisav 74%), selle lähedal on ka pensionäride ja ettevõtjate hinnangud.

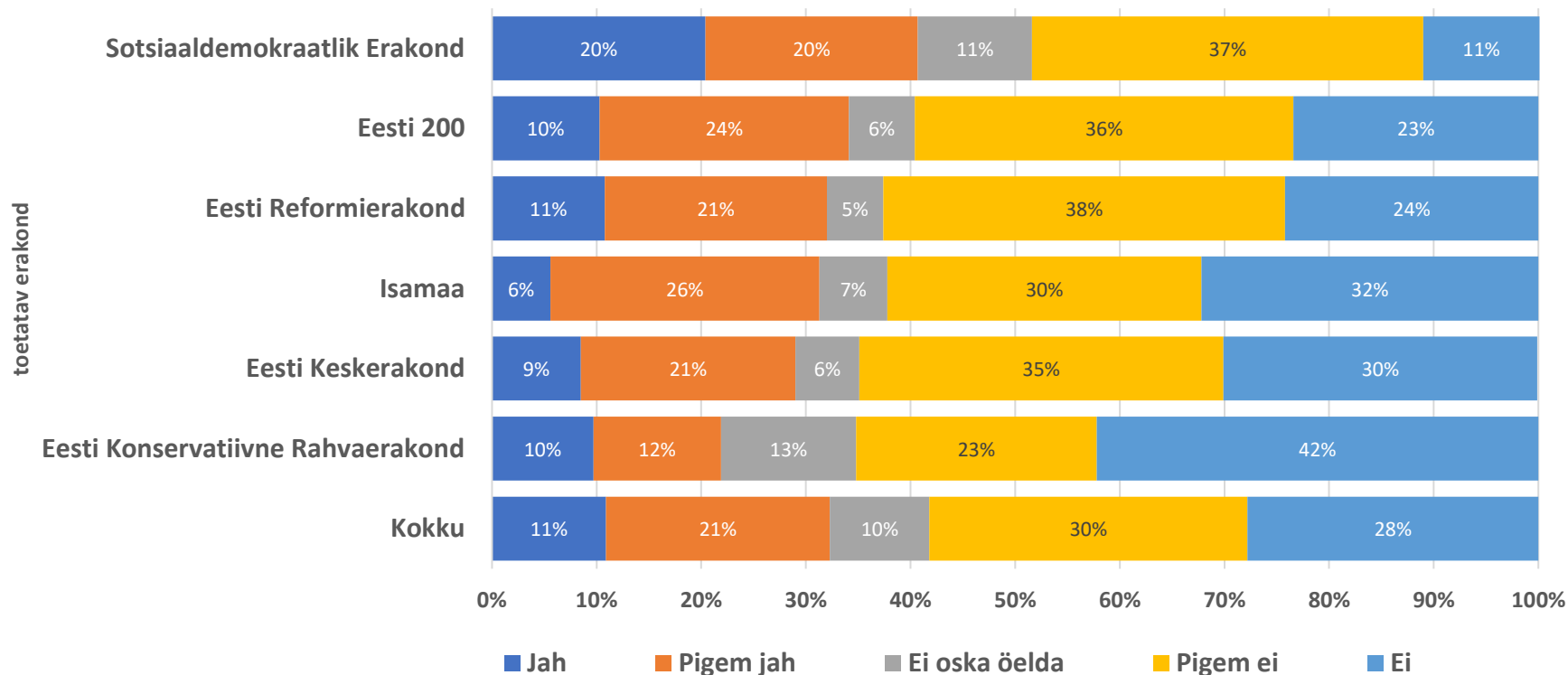
Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (7/8)

sissetulek kuus

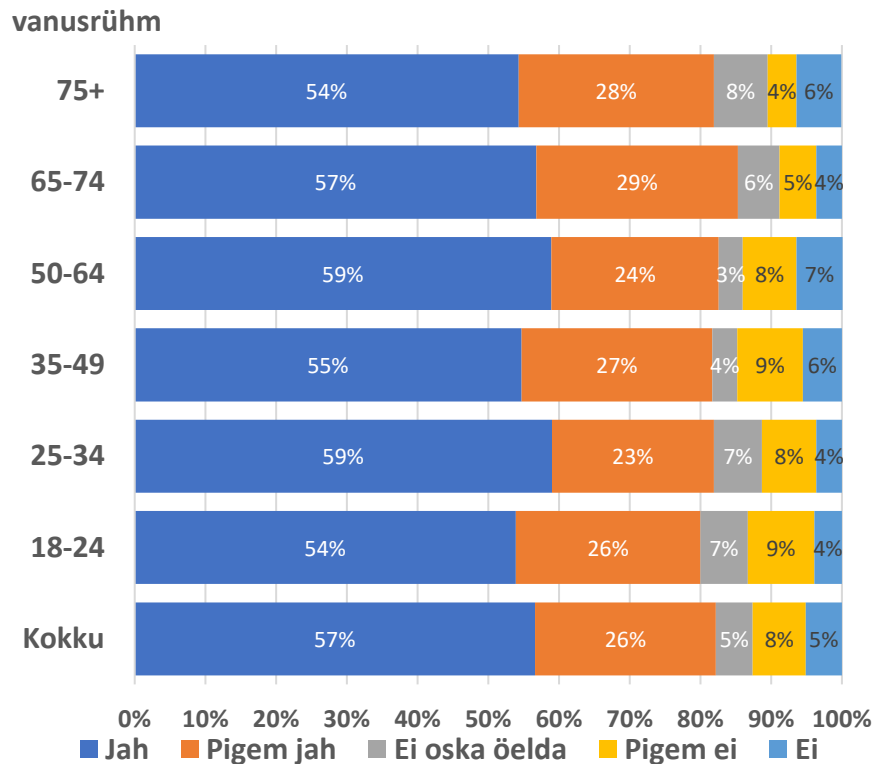

- Hinnang sündimusele ei ole lineaarses seoses sissetuleku suurusega.
- Kõige kriitilisem on hinnang sündimusele kõrgema sissetulekuga inimeste seas.

Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv? (8/8)

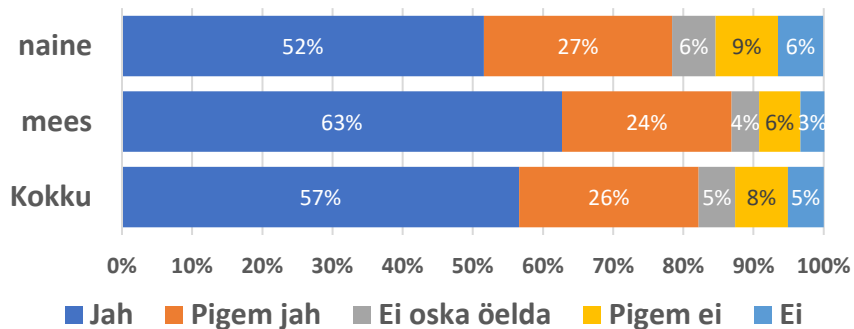
Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist? (1/8)

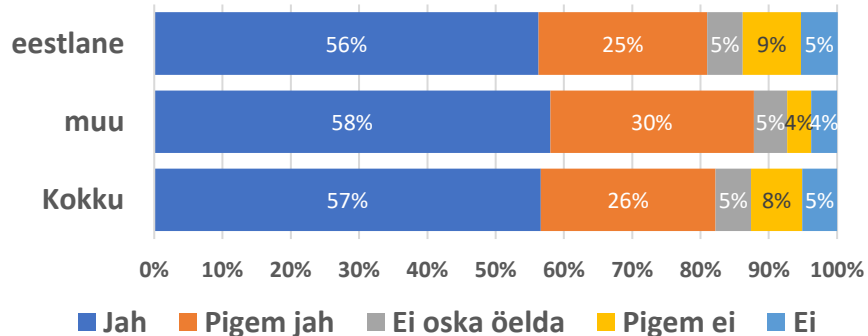
- Vanuserühmade lõikes olulisi erinevusi hinnangus riigi poolt laste sünni ja kasvatamise suurema toetamise vajadusele ei ole (kõik vanuserühmad 80% või rohkem).

Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sündi ja kasvatamist? (2/8)

mehed, naised

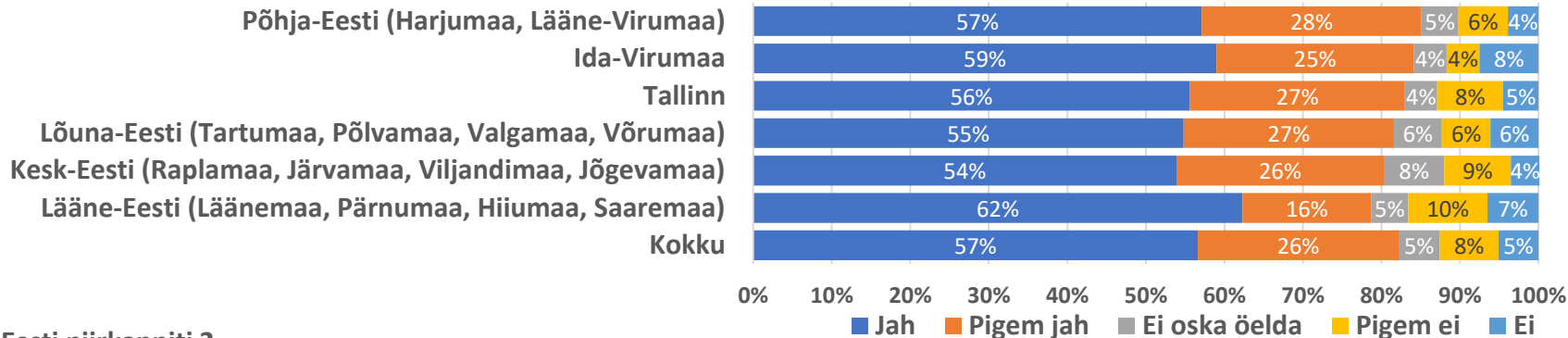
rahvus

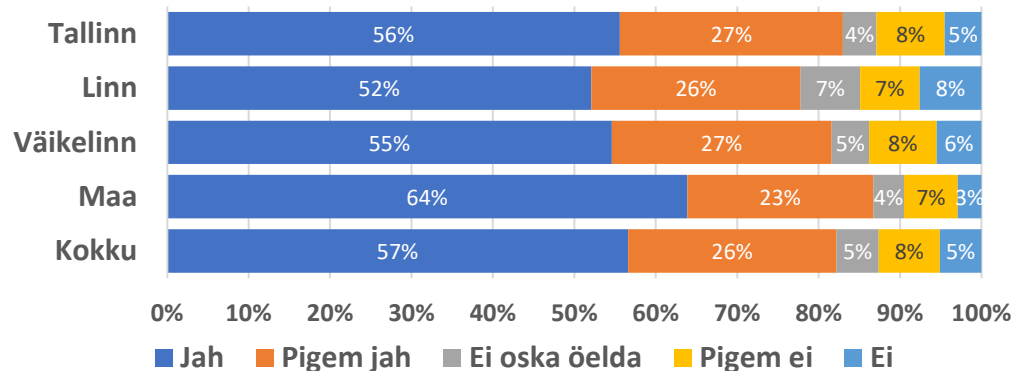
- Mehed hindavad toetamise vajadust veidi kõrgemalt kui naised (87% vs 79%).
- Muulaste seas on neid, kes leiavad, et riik peaks laste sündi ja kasvatamist toetama, suhteliselt veidi enam kui eestlaste seas (88% vs 81%).

Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sündi ja kasvatamist? (3/8)

Eesti piirkonniti 1

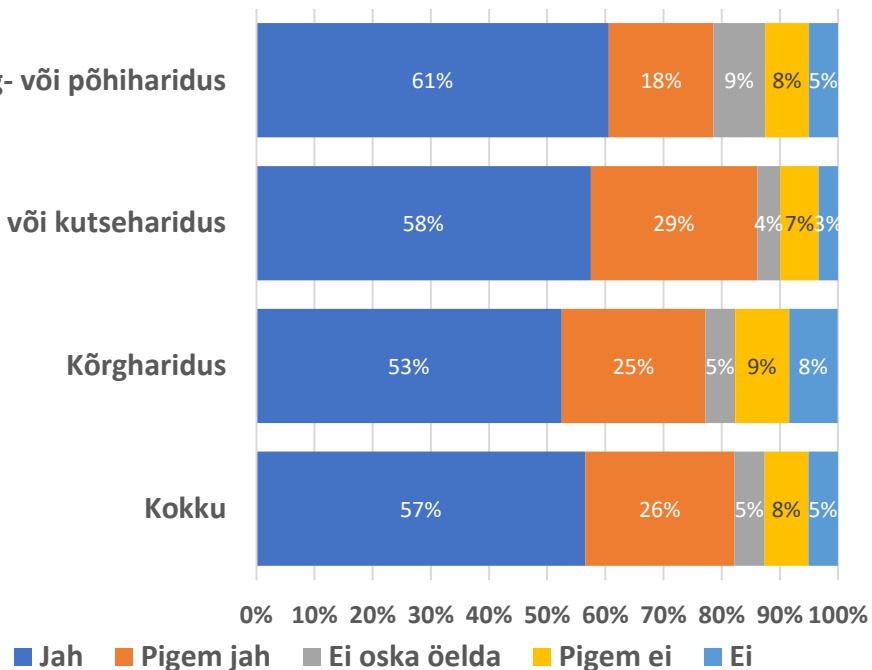
Eesti piirkonniti 2

- Piirkonniti peavad riigipoolse toetuse suurendamist keskmisest veidi olulisemaks maapiirkondade elanikud, järgneb Tallinn.

Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist? (4/8)

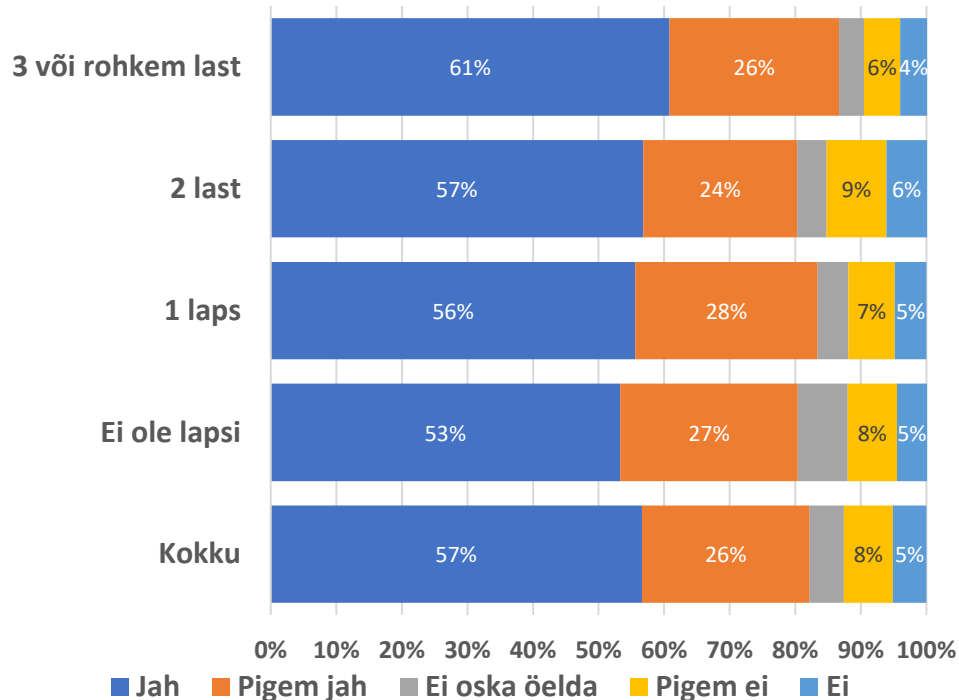
haridustase

- Suuremat riigipoolset tuge peavad oluliseks igal haridustasemel inimesed, kuid kesk- või kutseharidusega inimesed enam kui kõrgharidusega vastajad.

Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist? (5/8)

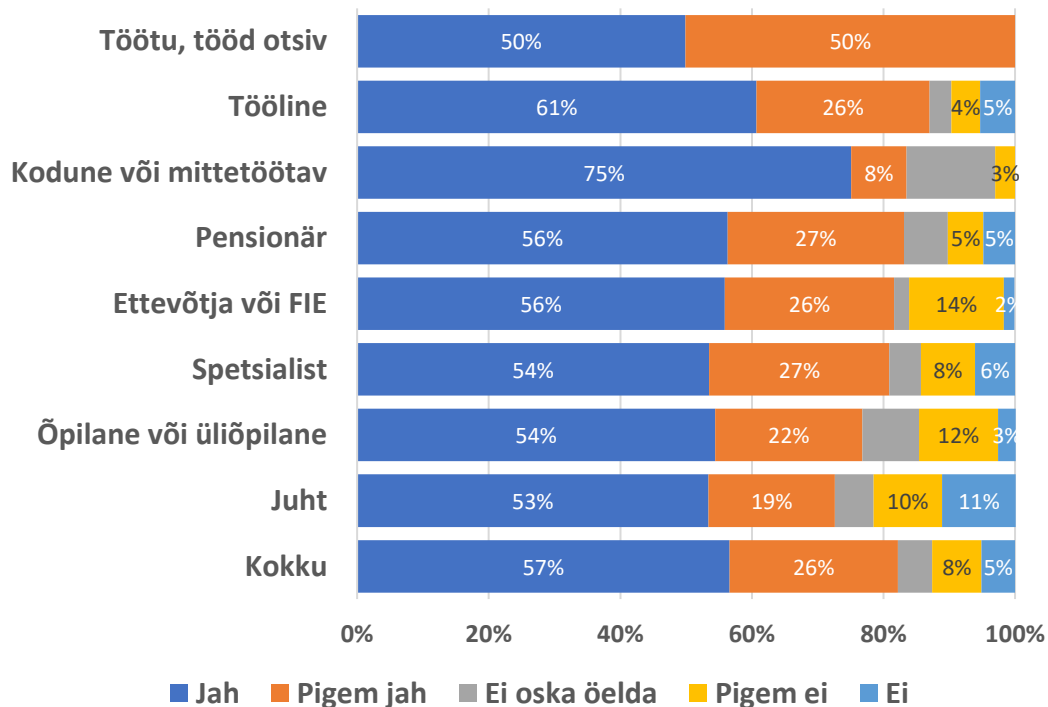
laste (sh täiskasvanud laste) arv

- Kolme või enama lapse vanemad peavad riigipoolse toe suurendamist veidi olulisemaks kui need, kellel on vähem lapsi, kuid erinevused on küllaltki väikesed.

Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sündi ja kasvatamist? (6/8)

hõivestaatus

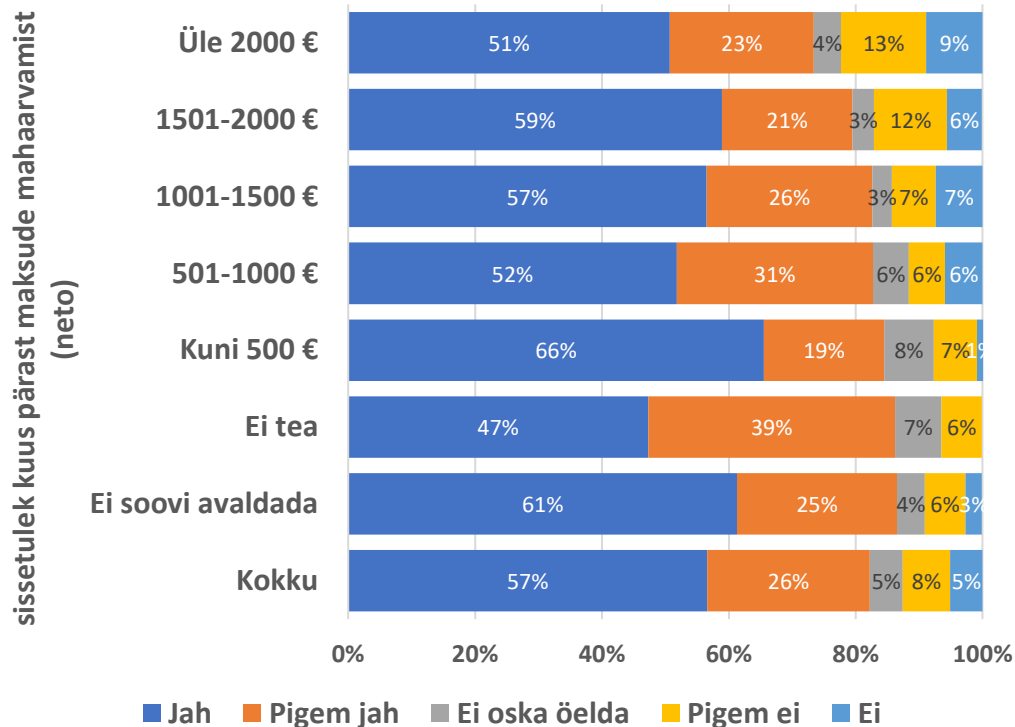

- Suuremat riigipoolset tuge peavad teistest veidi vähem oluliseks juhid – alla kolmveerandi juhtidest, teised rühmad sellest enam.

Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist? (7/8)

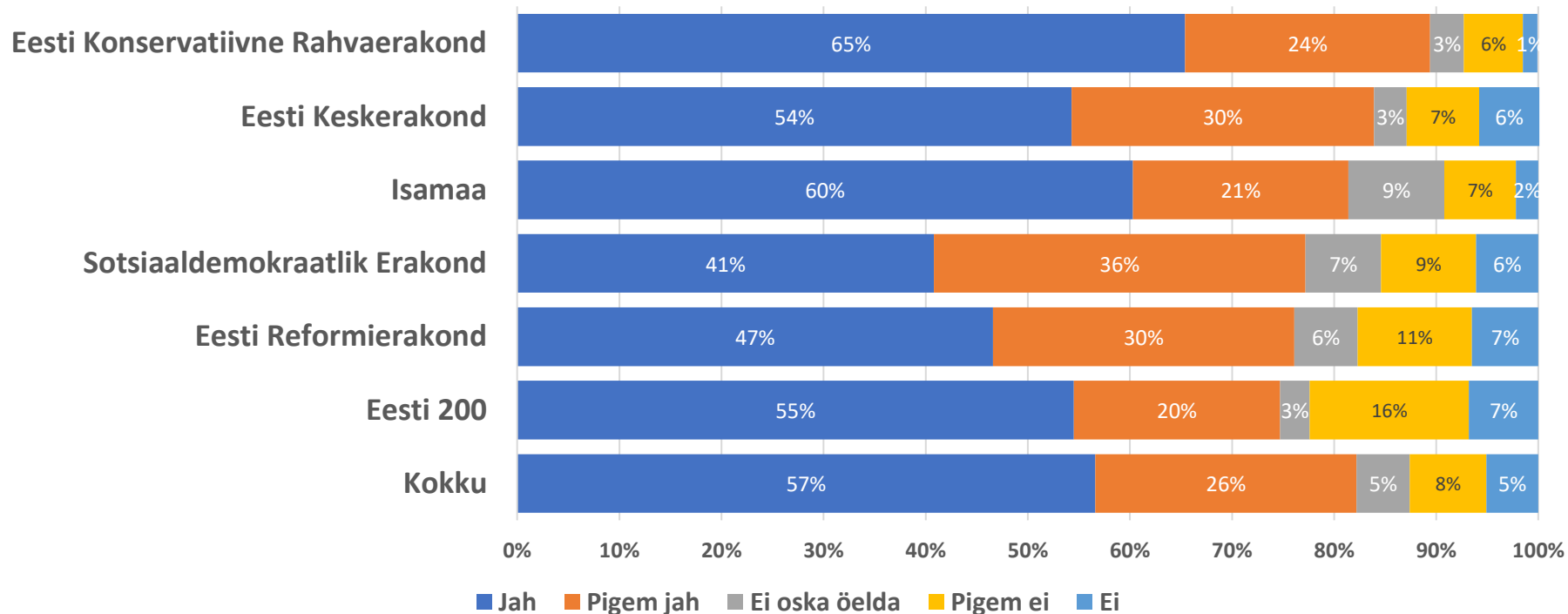
sissetulek kuus

- Sissetulekuga on seos küllaltki lineaarne – mida kõrgem sissetulek, seda vähem oluliseks peetakse suuremat riigipoolset tuge (sissetulek kuus üle 2000€ - 74%; kuni 500€ - 85%)

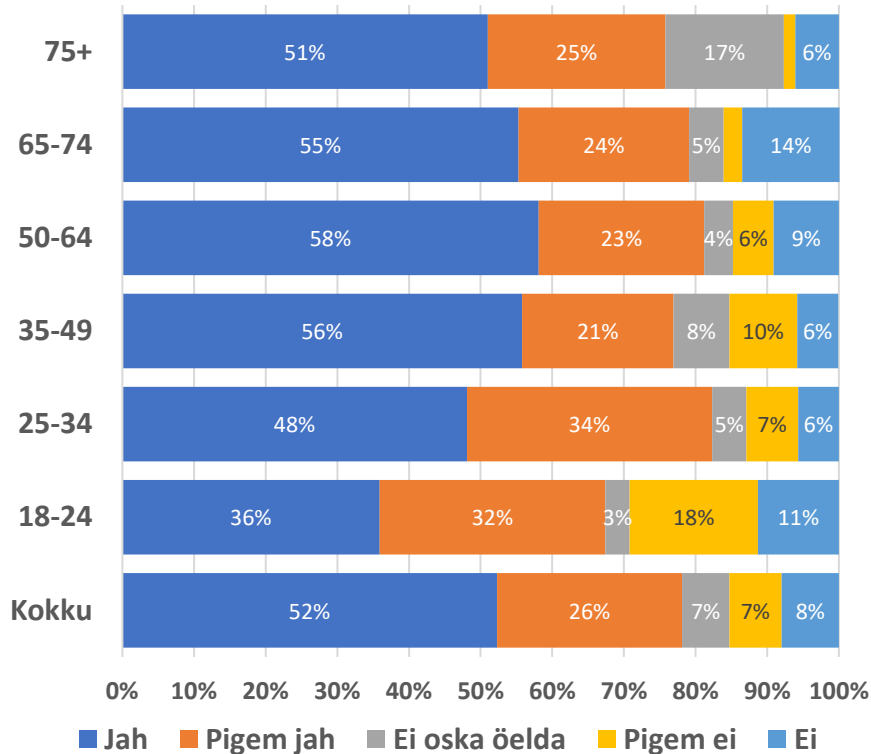
Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist? (8/8)

toetatav erakond

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (1/8)

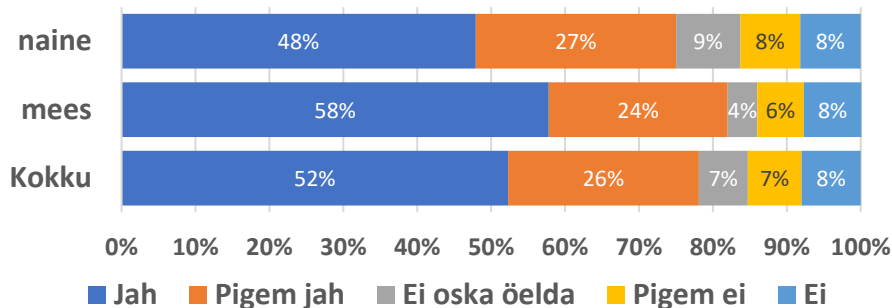
vanusrühm

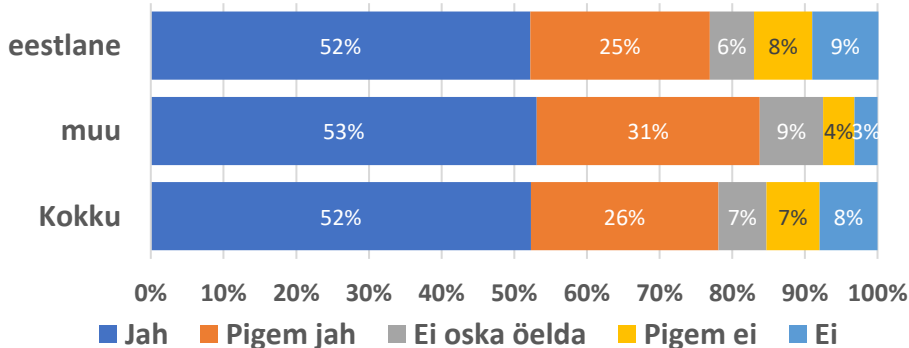
- Enamikes vanusrühmades nõustub ligikaudu 80%, et laste sünni tuleks julgustada läbi hoiakute kujundamise.
- Teistest eristuvad 18-24-aastased, kelle hulgas on toetus laste saamist soodustavate hoiakute kujundamisele veidi alla 70%.

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (2/8)

mehed, naised

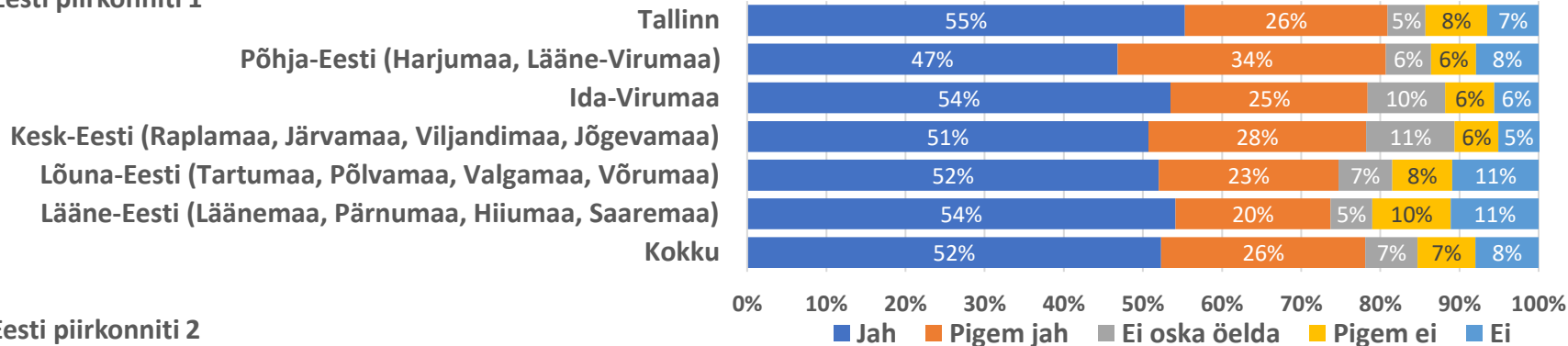
rahvus

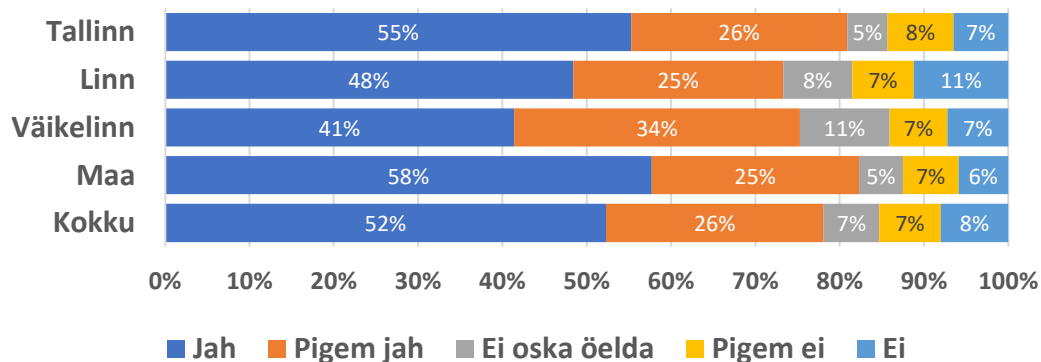
- Hoiakute kujundamisse suhtub positiivselt veidi üle 80% meestest ja kolmveerand naistest.
- Eestlastest toetab hoiakute kujundamist 77%, teistest rahvustest eestimaalastest koguni 84%.

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (3/8)

Eesti piirkonniti 1

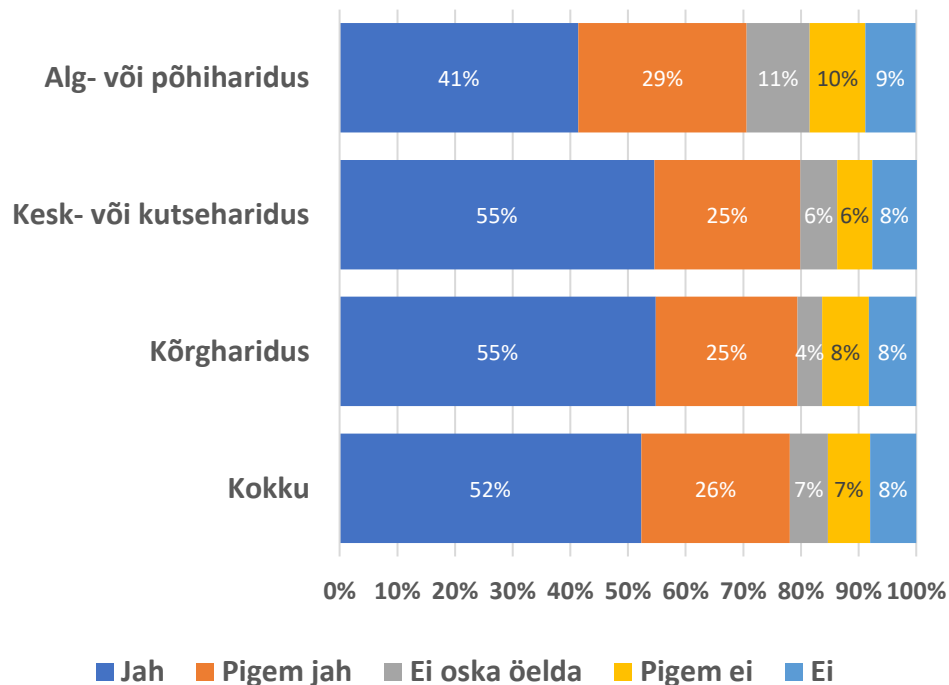
Eesti piirkonniti 2

- Kõige suurem toetus laste saamist soodustavate hoiakute kujundamisele on maapiirkondades ja Tallinnas (üle 80%), ületades väiksemate linnade elanike toetust ligikaudu kümnendiku võrra.

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (4/8)

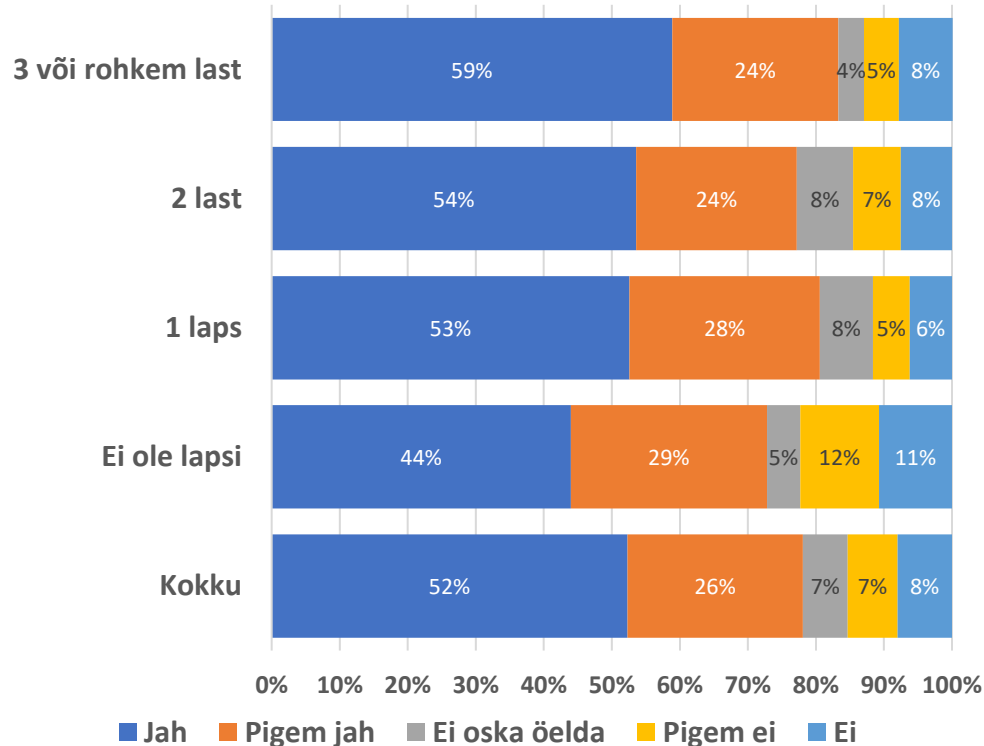
haridustase

- Laste saamist soodustavate hoiakute kujundamise suhtes on kõhklevamad alg- või põhiharidusega vastajad (toetus 70%).
- Kõrgharidusega ja kesk- või kutseharidusega inimestest toetab hoiakute suunamist 80%.

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (5/8)

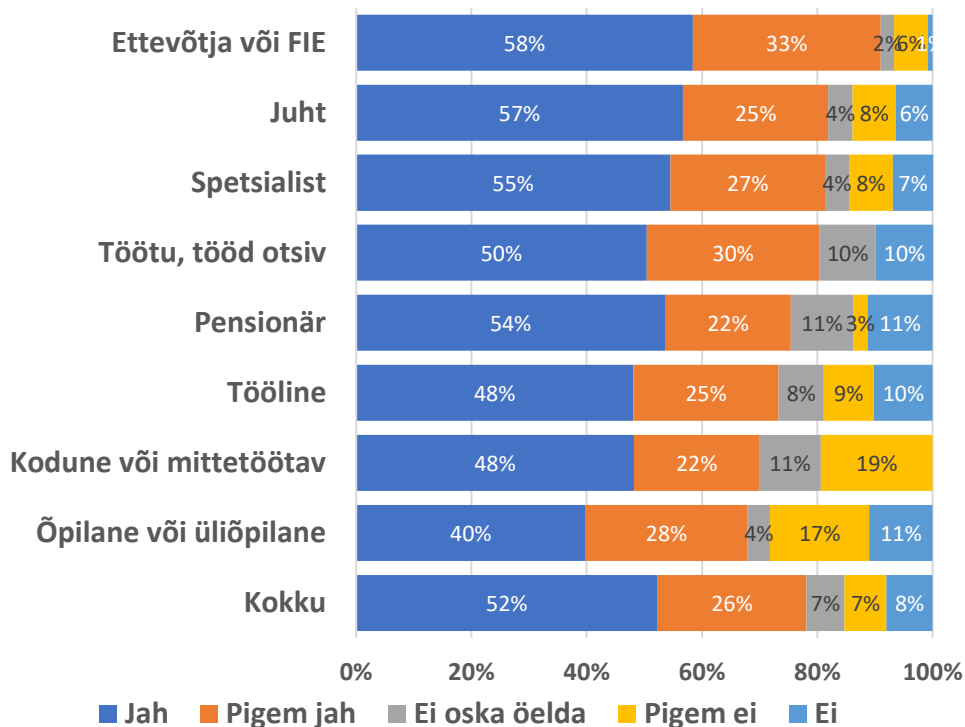
laste (sh täiskasvanud laste) arv

- Hoiakute kujundamise suhtes on kõige positiivsemalt meelestatud need, kel endal kolm või enam last ja kõige vähem positiivselt need, kellel lapsi ei ole (83% vs 73%).

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (6/8)

hõivestaatus

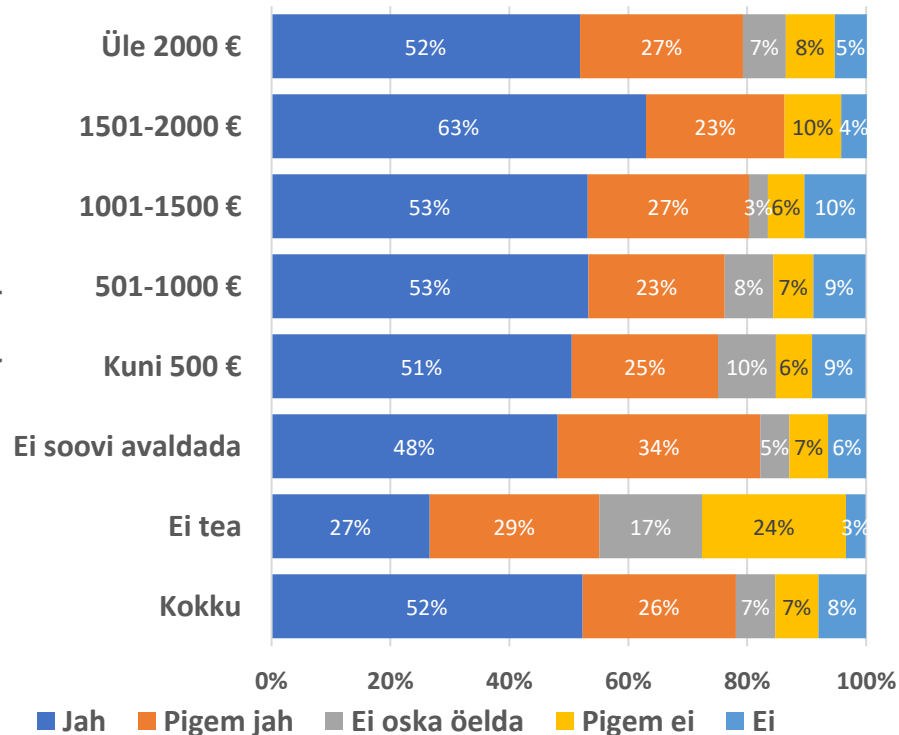
- Ettevõtjatest ja FIE-dest toetavad laste saamist julgustavate hoiakute kujundamist üle 90%, juhtidest ja spetsialistidest üle 80%.
- Kõige madalam on toetus õpilaste ja üliõpilaste, samuti koduste ja mittetöötavate seas - ligikaudu kaks kolmandikku.

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (7/8)

sissetulek kuus

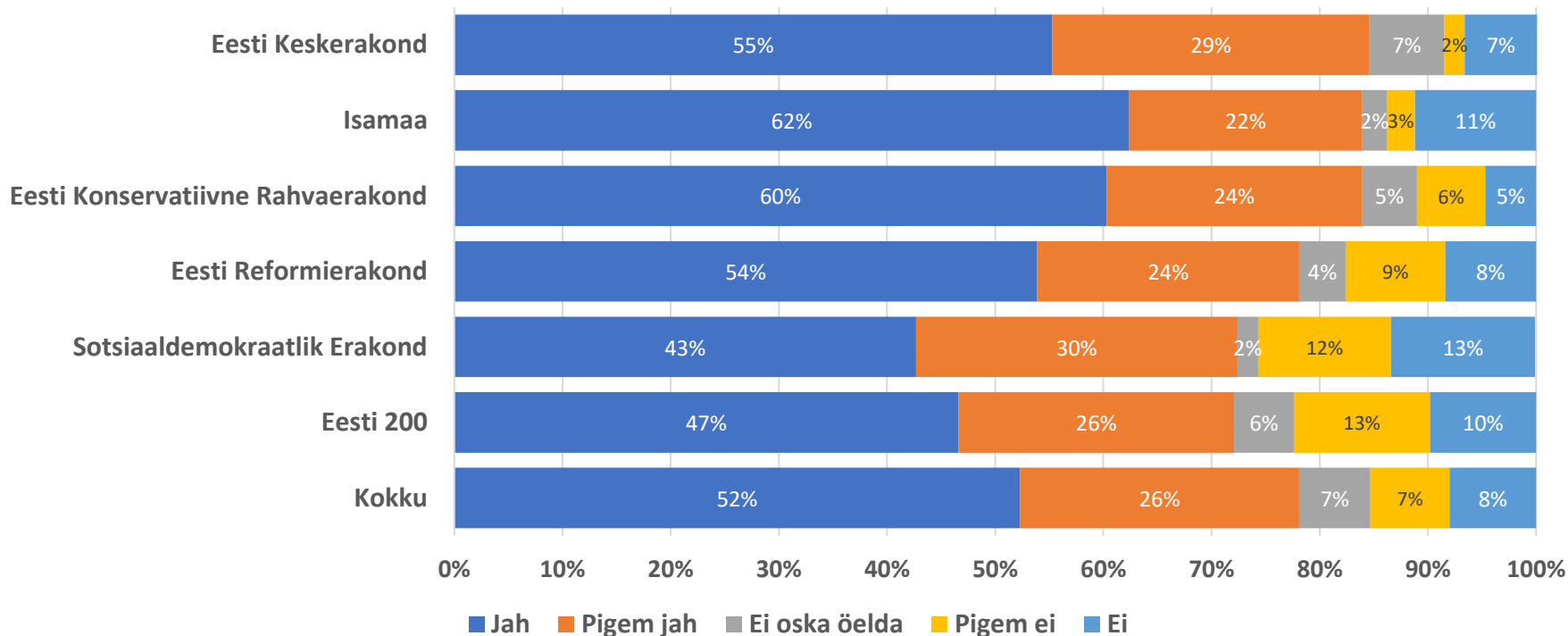
sissetulek kuus pärast maksude mahaarvamist
(neto)

- Eesti keskmist palka saavatest inimestest pooldab sündimust soodustavate hoiakute kujundamist neli viiendikku.

Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist? (8/8)

toetatav erakond

Risttabel 1-2

		Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv?					Kokku
		Jah	Pigem jah	Pigem ei	Ei	Ei oska öelda	
Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist?	Jah	59%	50%	49%	73%	46%	56%
	Pigem jah	12%	33%	35%	18%	15%	26%
	Pigem ei	8%	11%	8%	4%	8%	8%
	Ei	11%	3%	6%	3%	8%	5%
	Ei oska öelda	10%	3%	2%	2%	22%	5%
Kokku		100%	100%	100%	100%	100%	100%

- Küsimusele „Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv?“ kindla „Ei“ vastajad on ka teistest oluliselt kindlamalt seisukohal, et riik peaks laste sünni ja kasvatamist senisest enam toetama.
- „Pigem ei“ ja „Pigem jah“ vastajad on riigi panuse suurendamise suhtes sarnasel arvamusel.
- „Jah“ vastanute hulgas on teiste rühmadega võrreldes suurem osa neid (ligi viiendik), kes arvavad, et riik ei peaks laste sünni ja kasvatamist senisest enam toetama ning enam ka neid, kes ei oma seisukohta.
- „Ei oska öelda“ vastajate hulgas on seisukohta omavate rühmadega võrreldes suurem osa neid, kes ei oma seisukohta ka riigipoolse toetamise suurendamise osas.

Risttabel 1-3

		Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv?					Kokku
		Jah	Pigem jah	Pigem ei	Ei	Ei oska öelda	
Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist?	Jah	59%	39%	53%	69%	24%	52%
	Pigem jah	12%	38%	31%	17%	21%	26%
	Pigem ei	10%	13%	7%	3%	7%	7%
	Ei	14%	8%	4%	7%	18%	8%
	Ei oska öelda	6%	2%	6%	4%	29%	7%
Kokku		100%	100%	100%	100%	100%	100%

- Küsimuse „Kas Teie arvates sünnib Eestis piisavalt lapsi, et tagada rahva järelkasv?“ vastuste puhul ilmneb selge seos suhtumisega laste saamist julgustavate hoiakute kujundamisse – mida ebapiisavamaks peetakse sündimust, seda soosivamad ollakse hoiakute kujundamise osas.
- Järelkasvu piisavuse osas „Ei oska öelda“ vastajate hulgas hajub arvamus laste saamist julgustavate hoiakute osas selgelt enam kui teistes rühmades.

Risttabel 2-3

		Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist?					Kokku
		Jah	Pigem jah	Pigem ei	Ei	Ei oska öelda	
Kas Teie arvates peaks riik läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist?	Jah	66%	35%	38%	35%	29%	52%
	Pigem jah	20%	43%	27%	20%	14%	26%
	Pigem ei	5%	10%	16%	10%	10%	7%
	Ei	7%	4%	12%	33%	14%	8%
	Ei oska öelda	4%	9%	7%	2%	33%	7%
Kokku		100%	100%	100%	100%	100%	100%

- Küsimuse „Kas riik peaks Teie arvates senisest enam toetama laste sünni ja kasvatamist?“ vastuste puhul ilmneb seos vastustega hoiakute kujundamisse – suuremat toetamist soovivate vastajate seas on ka selgelt enam neid, kes soovivad hoiakute kujundamist.
- Kes vastasid toetamise kohta „pigem jah“, vastasid samamoodi ka julgustamise kohta. Teistes gruppides on enim esinenud vastuseks julgustamisele „jah“ (v.a. nende puhul, kes toetamise osas seisukohta ei oma).
- „Ei oska öelda“ vastajate hulgas on teiste rühmadega võrreldes kõige enam neid, kes ei oma seisukohta ka hoiakute kujundamise osas (kolmandik). Teistes rühmades on seisukohta mitteomavate vastajate osakaal väga väike (2% kuni 9%).
- Neid, kes ei toeta ei suuremat riigipoolset tuge ega hoiakute kujundamist, on 4% vastanutest.

Pere Sihtkapital SA

Pere Sihtkapitali põhikirjaline eesmärk on aidata kaasa eesti rahvuse, keele ja kultuuri kestmisele läbi aegade, sh läbi usaldusväärse rahvastikuarengut iseloomustava info hankimise, koondamise, analüüsi ja avaldamise.

Lisainfo:

pere@peresihtkapital.ee

+372 5562 6898

Kohtu 6, 10130 Tallinn

www.peresihtkapital.ee

Teadustöök või muul piisavalt põhjendatud otstarbel võimaldab Pere Sihtkapital SA kokkuleppel teha kättesaadavaks ka algandmed.